

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Nové knihy Book reviews

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 41 (1996), No. 3, [168a]

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137771>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1996

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

nové knihy

Významný príspevok k dejinám slovenskej matematiky a fyziky

Reč je o nevelkej, ani nie 130stránkovej publikácii vydanej pod názvom *Matematici, fyzici a astronómovia na Slovensku* Jednotou slovenských matematikov a fyzikov. Pracoval na ňom pomerne široký kolektív pod vedením Alberta Hlaváča. Práca obsahuje základné životopisné údaje a hodnotenie 102 matematikov, fyzikov a astronómov, ktorých život, alebo aktivita súvisela so Slovenskom. Do práce boli zahrnuté len zomrelé osobnosti, a to nielen vedci, ale aj viacerí učitelia a organizátori vedeckého života i školstva, ktorí sa zaslúžili o rozvoj slovenskej kultúry a vzdelanosti. Pozoruhodnú pohotovosť prejavili autori zaradením 4 vedcov a pedagógov, ktorí nás opustili v priebehu leta 1995.

Hoci publikácia akcentuje pracovníkov od roku 1918, zahŕňa aj osobnosti zo staršieho obdobia počnúc astronómom Maxmiliánom Hellom (1720–1792), vynálezcom Štefanom A. Jedlíkom (1800–1895), či fyzikom Jozefom M. Petzvalom (1807–1891). Najmlad-

ším z uvádzaných je matematik Štefan Šujan (1947–1985). Z osobností známych ďaleko za hranicami Slovenska spomeňme otca parných turbín Aurela Stodolu, politika, ale v tomto kontexte astronóma Milana R. Štefánika (1880–1919), priekopníka rádiotelegrafie Jozefa Murgaša (1864–1929), ale aj bratislavského rodáka, nemeckého nositeľa Nobelovej ceny Filipa Lenarda (1862–1947). Spomedzi zakladateľských osobností slovenskej matematiky a fyziky spomeňme Jura Hronca (1881–1959), Otakara Borůvku (1898–1995) a Dionýza Ilkoviča (1907–1980).

V kontexte slovenskej bibliografie ide o priekopnícky čin, ktorý sa uskutočnil vo chvíli, keď je stopa po väčšine uvádzaných osobností ešte čerstvá. Preto dielo priam provokuje k písaniu pamätí, spresňujúcich, či dopĺňajúcich článkov a, pravdaže, k ďalšiemu, upravenému vydaniu. Publikácia predstavuje neoceniteľný prínos pre učiteľov matematiky a fyziky, ako aj poslucháčov týchto odborov na našich univerzitách. Pravdaže, zaujímavou môže byť aj pre širšiu kultúrnu pospolitosť tým, že ukazuje, že naše matematicko-fyzikálne vzdelanie má hlboké historické korene.

Dovoľte napokon ešte dva námety. Vzhľadom na dobré vzťahy medzi JČMF a JSMF i vzhľadom na prepletenie osudov českej a slovenskej kultúry, a to najmä za posledných 80 rokov, naskytá sa možnosť začleniť publikáciu do kontextu česko-slovenského, napr. vydaním spoločnej publikácie. Po druhé, aj so zreteľom na to, ako ťažko sa získaval materiál pre túto publikáciu, bolo by treba všimnúť si živých, zaviesť databázu, vytvoriť biografický dotazník, a celý proces trochu profesionalizovať. Veľmi cennými by boli napr. informácie o žiakoch, resp. učiteľoch jednotlivých vedeckých osobností a na ich základe vytvorené štatistiky.

Beloslav Riečan